

Věc C-437/21

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

16. července 2021

Předkládající soud:

Consiglio di Stato (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

21. dubna 2021

Navrhovatelka:

Liberty Lines SpA

Odpůrce:

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Předmět původního řízení

Kasační opravný prostředek proti rozsudku Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio), který zamítl žalobu podanou společností Liberty Lines znějící na zrušení rozhodnutí, kterým odpůrce-ministerstvo po uplynutí platnosti smlouvy, která jej vázala k navrhovatelce, zadalo službu námořního spojení, na kterou se tato smlouva vztahovala, jiné společnosti, aniž by vyhlásilo příslušné zadávací řízení.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Podle článku 267 SFEU se žádá o výklad zásad unijního práva v oblasti volného pohybu služeb a ochrany hospodářské soutěže, se zvláštním zřetelem na články 101, 102, 106 a 107 SFEU, nařízení (EHS) č. 3577/1992 a směrnici 2014/25/EU.

Předběžná otázka

„Brání [unijní] právo, a zejména zásady volného pohybu služeb a maximální otevřenosti hospodářské soutěže v souvislosti s veřejnými zakázkami na služby, takovému vnitrostátnímu ustanovení, jako je čl. 47 odst. 11a nařízení vlády s mocí zákona č. 50 ze dne 24. dubna 2017, přeměněné na zákon č. 96 ze dne 21. června 2017, které:

– staví na roveň nebo alespoň právně umožňuje zrovnoprávnění rychlé námořní přepravy cestujících mezi přístavem Messina a přístavem Reggio Calabria s námořní železniční dopravou mezi poloostrovem a Sicílií, která je uvedena v čl. 2 písm. e) vyhlášky Ministerstva dopravy a námořní plavby č. 138 T ze dne 31. října 2000?

– vytváří nebo může vytvořit výhradu ve prospěch společnosti Rete ferroviaria italiana S.p.a. pokud jde o služby námořního železničního spojení, také prostřednictvím rychlých plavidel, mezi Sicílií a poloostrovem?“

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Články 101, 102, 106 a 107 SFEU.

Nařízení Rady (EHS) č. 3577/92 ze dne 7. prosince 1992 o uplatňování zásady volného pohybu služeb v námořní dopravě v členských státech (námořní kabotáž) (Úř. věst. L 364, 12.12.1992, s. 7).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1370/2007 ze dne 23. října 2007 o veřejných službách v přepravě cestujících po železnici a silnici a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1191/69 a č. 1107/70 (Úř. věst. 2007, L 315, s. 1).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243): bod 7 odůvodnění.

Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 24. října 2019, C-515/18.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Nařízení vlády s mocí zákona č. 50 ze dne 24. dubna 2017 o naléhavých ustanoveních ve finanční oblasti, pobídkách ve prospěch územních samosprávných celků, dalších intervencí do oblastí zasažených zemětřesením a opatřeních pro rozvoj (Úř. věst. č. 95 ze dne 24. dubna 2017 - běžný doplněk č. 20), se změnami přeměněné na zákon č. 96 ze dne 21. června 2017; zejména čl. 47 odst. 11a: „Za účelem zlepšení flexibility železniční přepravy cestujících mezi Sicílií a poloostrovem může být služba námořního železničního spojení uvedena v čl. 2 odst. 1 písm. e) vyhlášky Ministero dei trasporti e della navigazione

(Ministerstvo dopravy a námořní plavby) č. 138 T ze dne 31. října 2000 provozována také pomocí rychlých plavidel, jejichž provozní model je spojen s železniční dopravou na Sicílii a zpět, zejména na zpátečních cestách Messina-Villa San Giovanni a Messina – Reggio Calabria, které budou realizovány v rámci prostředků stanovených platnými právními předpisy pro Programovou smlouvu – část o službách mezi státem a společností Rete ferroviaria italiana Spa, aniž by byly dotčeny služby v ní stanovené“.

Vyhláška ministerstva dopravy a námořní plavby č. 138 T ze dne 31. října 2000, kterou se společnosti Ferrovie dello Stato – Società Trasporti e Servizi per Azioni uděluje koncese na správu vnitrostátní železniční infrastruktury. Zejména čl. 2 písm. e), kde je upřesněno, že předmětem koncese je „námořní železniční spojení mezi poloostrovem a Sicílií, resp. Sardiníí“.

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Na základě veřejné zakázky vyhlášené Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (ministerstvo infrastruktury a dopravy) (MIT) získala společnost Liberty Lines zakázku na službu rychlé námořní přepravy cestujících mezi přístavy Messina a Reggio Calabria v Messinské úžině, a to od 1. října 2015 do 30. září 2018. Dne 14. září 2018 společnost Liberty Lines informovala příslušné ministerstvo o svém zájmu využít prodloužení koncese na služby o jeden rok, což je možnost stanovená v původní smlouvě. Tento dopis však zůstal bez odezvy, zatímco od 1. října 2018 byla předmětná služba námořního spojení zadána společnosti Blufferries, která je ve stoprocentním vlastnictví společnosti Rete Ferroviaria Italiana (RFI), která již měla na starosti stejnou službu na lince Messina/Villa San Giovanni.
- 2 Poté, co společnost Liberty Lines neúspěšně požádala o možnost nahlédnout do dokumentů týkajících se tohoto postupu, podala dne 10. října 2018 k regionálnímu správnímu soudu pro Lazio žalobu na příslušné ministerstvo, kterou se domáhala zrušení domnělého rozhodnutí o zadání služby společnosti Blufferries, přičemž svůj návrh odůvodnila tím, že přímé zadání služby bez zadávacího řízení je protiprávní, neboť neexistují důvody naléhavosti, jelikož tato naléhavost byla vytvořena správním orgánem, který včas nevyhlásil zadávací řízení Společenství.
- 3 Dne 8. listopadu 2018 MIT zaslalo navrhovatelce dva dokumenty. První, jeho dopis č. 31344 ze dne 26. září 2018, adresovaný RFI, ve kterém bylo zejména uvedeno, že: „S ohledem na ustanovení čl. 47 odst. 11a nařízení vlády s mocí zákona č. 50 ze dne 24. dubna 2017 [...] se má za to, že flexibilitu železniční přepravy cestujících mezi Sicílií a poloostrovem, která je základním požadavkem tohoto ustanovení, lze zajistit zahrnutím dotčeného spojení do programové smlouvy [-] část služby[,] mezi státem a Società Rete Ferroviaria Italiana SpA“, a RFI byla tedy požádána, aby „zajistila od 1. října 2018, v souladu s výše uvedenými ustanoveními, stávající služby rychlé námořní přepravy cestujících mezi městy Messina a Reggio Calabria“.

- 4 Druhý spočívá v odpovědi RFI na tento dopis, která je datována dne 8. října 2018, ve které uvedená společnost zejména uvedla, že „v zájmu zajištění kontinuity spojení na úseku Reggio Calabria-Messina od 1. ledna 2019 žádáme ministerstvo, aby co nejdříve svolalo příslušnou schůzku za účelem projednání zásadních otázek vyplývajících z pokračujícího zadání předmětné služby [...], jakož i způsobů ekonomického pokrytí služeb, které budou do té doby poskytovány prostřednictvím aktualizace programové smlouvy“.
- 5 V návaznosti na poskytnutí těchto dvou dokumentů společnost Liberty Lines doplnila další výtky na podporu své žaloby u správního soudu, přičemž ohledně unijního práva namítala porušení pravidel na ochranu hospodářské soutěže a volného trhu. Regionální správní soud však rozhodl v neprospěch navrhovatelky a uvedl, že směrnice 2014/25 a nařízení č. 1370/2007 umožňují přímé zadávání smluv na veřejnou službu železniční přepravy bez zadávacího řízení.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Společnost Liberty Lines formuluje před Consiglio di Stato (Státní rada) řadu výtek proti rozsudku regionálního správního soudu. Z těchto výtek jsou zvláště relevantní následující: 1) regionální správní soud nezohlednil skutečnost, že společnost Blufferies, která pro své služby používá křídlové čluny, nebyla schopna přepravovat železniční vozy, a tudíž nemohla splnit podmínku požadovanou pro to, aby její služby mohly být považovány za úzce související se službami železniční dopravy, a mohla tedy požívat odchylného zacházení; 2) odkaz na bod 7 odůvodnění směrnice 2014/25 je nedůvodný, jednak proto, že je právně nezávazný, jednak proto, že se týká jiné situace, a to situace, kde se členský stát rozhodne, že bude železniční dopravu provozovat sám; 3) odkaz na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. října 2019 ve věci C-515/18 je rovněž nedůvodný, neboť v uvedené věci se jednalo o přímé zadání služby veřejné železniční přepravy cestujících, zatímco v projednávané věci jde o rychlou námořní přepravu cestujících na křídlových člunech; 4) zadání zakázky bez zadávacího řízení bylo uskutečněno, aniž by byla provedena všechna nezbytná ověření ohledně vhodnosti použití takového řízení; 5) Liberty Lines trvá na tom, že naléhavá situace byla uměle vytvořena správním orgánem; 6) dopis, kterým společnost RFI odpověděla ministerstvu, vyvrací skutečnost, že ke změně dodavatele došlo bez jakéhokoli zvýšení nákladů, a neexistuje žádný důkaz o tom, že by původní smlouva nemohla být prodloužena z důvodu nedostatku finančních prostředků; 7) celý případ je zjevně v rozporu s unijními pravidly upravujícími zadávací řízení a chránícími rovné zacházení, volnou hospodářskou soutěž, transparentnost, publicitu a proporcionalitu.
- 7 MIT a RFI odmítají všechny výtky navrhovatelky.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 8 Předkládající soud při formulaci své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyjadřuje vážné pochybnosti o slučitelnosti čl. 47 odst. 11a nařízení vlády s mocí zákona č. 50/17 - ústředního ustanovení v projednávané věci - s unijním právem, a to zejména z těchto tří důvodů: 1) toto ustanovení v rozporu s nařízením č. 3577/1992 neoprávněně vylučuje z trhu a z pravidel pro zadávání veřejných zakázek zadání služby rychlé námořní přepravy cestujících mezi přístavy Messina a Reggio Calabria; 2) zdá se, že *de facto* přiznává společnosti RFI, která byla zřízena koncesionářem Ferrovie dello Stato – Società Trasporti e Servizi per Azioni jako společnost pro správu vnitrostátní železniční infrastruktury, zvláštní nebo výlučné právo provozovat rychlou námořní přepravu cestujících mezi přístavy Messina a Reggio Calabria; 3) zdá se, že by mohlo vést, opět ve prospěch společnosti RFI, k opatření, které představuje státní podporu a narušuje hospodářskou soutěž nebo hrozí narušením hospodářské soutěže, a to tím spíše, že dotčené ustanovení není časově omezeno na získání finančních prostředků nezbytných pro vyhlášení veřejné soutěže na zadání zakázky.

PRACOVNÍ DOKUMENT